

Handläggare
Eva Elmegren

Datum
2014-11-20

Diarienummer
ALN-2014-0405.11

Äldrenämnden

Revidering av tillämpningsregler för avgifter inom omsorgerna om äldre och funktionsnedsatta i Uppsala kommun

Förslag till beslut

Äldrenämnden föreslås besluta

att revidera tillämpningsanvisningar för avgifter inom omsorgerna om äldre och funktionsnedsatta i enlighet med kontorets förslag samt

att de nya reglerna ska gälla från 2015-01-01.

Bakgrund

Gällande avgiftssystem inom omsorgerna om äldre och funktionsnedsatta i Uppsala kommun antogs av kommunfullmäktige (KF) 2008-05-26 (bilaga 1). KF:s beslut innefattade ett uppdrag till äldrenämnden (ÄLN) att göra erforderliga kompletteringar och justeringar av tillämpningsanvisningarna för avgiftssystemet. ÄLN antog med stöd av detta särskilda tillämpningsanvisningar för avgiftssystemet 2008-10-09 (bilaga 2). År 2012 beslutade ÄLN att årligen fastställa kommande års avgifter utifrån av regeringen beslutat prisbasbelopp (Pbb) för detta år.

Föredragning

Kontoret har utformat förslag till reviderade tillämpningsregler för avgiftssystemet (bilaga 1).

Tillämpningsanvisningarnas bilaga 1, som avser taxorna för 2015 är ej komplett avseende lägsta avgift måltider och generellt tillägg förbehållsbelopp måltider då erforderligt underlag ännu ej finns tillgängligt hos Socialstyrelsen. Dessa kommer att följa Konsumentverkets riktlinjer. Övriga avgifter är uppräknade enligt tidigare beslut och 2015 års Pbb.

Tillägg har gjorts under punkt 8.1.3; Annat boende och avser måltidskostnad del av dag. Dessa innebär dock inga förändringar utan är enbart förtydligande av gällande regler.

Med ovanstående föredragning föreslås ÄLN besluta att anta tillämpningsregler för avgifter inom omsorgerna om äldre och funktionsnedsatta i Uppsala kommun enligt kontorets förslag.

Kontoret för hälsa, vård och omsorg

Tomas Odin
Tillförordnad direktör

Carina Kumlin (HVK)
Elmegren Eva (HVK)

**TILLÄMPNINGSANVISNINGAR INOM
OMSORGERNA OM ÄLDRE OCH
FUNKTIONSNEDSATT
I
UPPSALA KOMMUN 2015¹**

1

enligt § 139 ALN-2007-0127.11; att uppdra till äldrenämnden att göra erforderliga kompletteringar och justeringar av tillämpningsreglerna för avgiftssystemet för äldre- och funktionsnedsatta.

1. Allmänt

Dessa tillämpningsanvisningar gäller för handläggning av avgifter för biståndsbedömda insatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen²

1.1 Lagrum

Kommunens avgiftssystem och tillämpningsregler för avgifter för omsorgerna om äldre- och funktionsnedsatt styrs av flera olika lagar och förordningar. Till dessa hör följande:

- Socialtjänstlagen (2001:453)
- Inkomstskattelagen (1999:1229)
- Kommunallagen (1991:900)
- Bostadstillägg - enligt Socialförsäkringsbalken
- Förvaltningslagen
- Offentlighets- och sekretesslagen
- Hyreslagen
- Arkivlagen
- Hälso- och sjukvårdslagen
- Kommunal befogenhet att tillhandahålla servicetjänster åt äldre

1.2 Huvudprinciper i avgiftssystemet

Utgångspunkten för avgiftssystemet är att de samlade avgifterna för boende, hjälp i hemmet, service, omvårdnad och kommunal hälso- och sjukvård inte får uppgå till så stort belopp att den enskilde inte har kvar tillräckliga medel för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader, ett s.k. förbehållsbelopp. Kommunen beräknar förbehållsbeloppet utifrån ett minimibelopp³ som fastställts i socialtjänstlagen. Till minimibeloppet läggs den enskildes bostadskostnader. De avgifter som ska räknas samman finns redovisade under kapitel 2.

1.2.1 Högkostnadsskydd

Enligt socialtjänstlagen får kommunen ta ut en maxavgift för omsorg, larm och service. Denna avgift får uppgå till högst 40,48 procent av prisbasbeloppet Vilket motsvarar 1 780 kronor per månad 2015 (0,48*44 400/12). Ett lagstadgat högkostnadsskydd har införts i form av ett avgiftstak som även kallas för maxtaxa, för de sammanlagda avgifterna för hemtjänst, dag-

² Personer med funktionsnedsättning med beslut enligt LSS betalar ingen omsorgsavgift.

Däremot utgår avgifter för mat

³ Se förklaring av minimibelopp under punkt 5.1

verksamhet och kommunal hälso- och sjukvård. Avgifterna per månad får högst uppgå till en tolfedel av 48 % av prisbasbeloppet som årligen fastställs av regeringen⁴.

Avgiftstaket gäller för varje vårdtagare var för sig, således även för makar, registrerade partners och sammanboende oavsett om båda eller en av parterna har en biståndsbedömd insats.

Detta högkostnadsskydd gäller även för omvårdnadsavgiften vid bostäder i särskild.

1.2.2 Avgiftsutrymme

För att beräkna det individuella avgiftsutrymmet avräknas skatter, bostadskostnad samt minimibelopp från den enskildes bruttoinkomster.

De sammanlagda avgifterna får inte överstiga avgiftsutrymmet och inte heller avgiftstaket (maxtaxan) enligt föregående punkt. Om de sammanlagda avgifterna är högre än avgiftsutrymmet korrigeras avgifterna ned till avgiftstaket.

Beräkningen av den enskildes avgiftsutrymme går till på följande sätt:

$$\begin{array}{r} +\text{Bruttoinkomster inkl. ev. bostadstillägg el. motsvarande} \\ - \text{skatter som ingår i inkomstbegreppet}^5 \\ - \text{faktisk boendekostnad} \\ - \text{minimibelopp (generellt)} \\ - \text{minimibelopp (individuellt)}^6 \\ \hline = \text{disponibelt avgiftsutrymme} \end{array}$$

1.2.3 Negativt avgiftsutrymme

Om det disponibla avgiftsutrymmet blir noll eller negativt tas ingen omvårdnadsavgift ut. Vid negativt avgiftsutrymme reduceras också avgiften för matkostnaden på vård- och omsorgsboende med det negativa avgiftsutrymmet, dock som mest ner till Konsumentverkets beräkning av skäliga levnadskostnader för mat för aktuellt år.

När reduktion sker del av månad beräknas det per dag med en 365:e del av beräknad årskostnad.

Om den enskilde avstår från att lämna uppgifter om inkomst, kapitalinkomst och boendekostnad görs ingen prövning av förbehållsbeloppet, utan avgift tas ut enligt maxavgiften.

⁴ Regeringen avser att i särskild proposition under hösten 2014 föreslå att takbeloppen i högkostnadsskyddet inom äldreomsorgen höjs from 1 juli 2015, vilket innebär högre maxtaxa.

⁵ Kommunal och statlig inkomstskatt samt skatt på inkomst av kapital

⁶ I förekommande fall för ex. god man

2. Avgifter och ersättningar som ingår i avgiftssystemet

2.1 Avgiftsbelagda insatser

De olika avgifter som ska räknas samman och jämföras med den enskildes avgiftsutrymme är följande:

- Omvårdnads- och serviceavgift inom hemtjänst
- Omvårdnad på vård- och omsorgsboende
- Omvårdnadsavgift på korttidsboende
- Avgift för trygghetstelefon

2.2 Kostnadsersättningar och andra avgifter

Följande kostnadsersättningar och andra avgifter ligger utanför maxtaket för avgifter:

- Kostnadsersättning för förbrukningsvaror, möbler, husgeråd m.m. i särskilt boende och som ingår bland posterna i minimibeloppet
- Avgift för måltider i vård- omsorgsboende
- Avgift för måltider i korttidsvård
- Avgift för måltider i dagverksamhet
- Avgift för matdistribution med färdiglagad mat i ordinärt boende

2.3 Avgiftsfri service och vård

Följande insatser och stöd är helt avgiftsfria:

- Insats från syn- och hörselinstruktör
- Ej biståndsbedömd öppen dagverksamhet
- Kommunala hälso- och sjukvårdsinsatser
- Insatser beslutade enligt LSS
- Boendestöd
- Omvårdnad på dagverksamhet
- Avlösning i hemmet med upp till 24 timmar när närstående vårdar någon över 65 år.
- Ledsagning

3. Inkomstbegrepp

3.1. Allmänna principer

Den enskildes aktuella bruttoinkomster läggs samman på årsbasis varefter skatter avräknas (nettoinkomst). Därefter divideras beloppet med tolv för att få fram en månadsinkomst efter skatt.

Beräkningen sker utifrån sådana inkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagen med tillägg för vissa typer av ersättningar som är undantagna från beskattning i Sverige. S.k. allmänna avdrag⁷ medges inte vid inkomstberäkningen. Utgångspunkt för avgiftsberäkningen är inhämtade inkomstuppgifter från Försäkringskassan, Pensionsmyndighet, Skatteverket samt de verifierade uppgifter den enskilde lämnat i sin inkomstanmälan.

3.1.1 Inkomstslag

Förvärvsinkomster beräknas utifrån vad som gäller för posterna tjänst respektive näringsverksamhet⁸. Enligt dessa lagrum minskas intäktsposterna med kostnadsposterna.

3.1.2 Inkomst av tjänst

Till inkomstslaget tjänst⁹ räknas exempelvis följande:

- inkomst och utgift¹⁰ av tjänst t.ex. lön, arvoden, sjukpenning, vissa förmåner och andra skattepliktiga ersättningar
- pension
- livränta (vanligen del av)
- vårdbidrag¹¹

3.1.3 Vissa skattefria ersättningar

Tillägg ska göras för vissa skattefria¹² ersättningar och inkomster, t.ex.

- stipendier till den del de överstiger 3000 kr
- studiemedel i form av studiebidrag
- avtalsgruppsjukförsäkringar (AGS-ersättningar) som inträffat före år 1991
- alla utländska inkomster, pensioner och andra ersättningar som beskattas i Sverige eller i utlandet eller skattefria sådana.
- barnbidrag

⁷ Se "Allmänna avdrag", 62 kap, inkomstskattelagen.

⁸ enligt 10 kap, 16 § och 14 kap. 21 § inkomstskattelagen.

⁹ 11 kap, inkomstskattelagen

¹⁰ Utgift för att förvärva och behålla inkomster ska dras av som kostnader (om inte annat anges i kap 9, 12 eller 60 i inkomstskattelagen).

¹¹ Endast den del som är skattepliktig inkomst av tjänst; den del som utgör ersättning för merutgifter räknas inte som inkomst

¹² t ex handikappersättning, hemsjukvårdsbidrag, assistansersättning samt ersättningar som inte ingår i inkomstbegreppet i inkomstberäkningarna för bostadstillägget.

3.1.4 Inkomst av näringsverksamhet

Inkomst av näringsverksamhet beräknas enligt inkomstskattelagen¹³, dock endast uppkomna överskott. Inkomsten korrigeras så att avdrag för tidigare års underskott och avdrag för kostnader för egen pension, till den del de inte överstiger ett halvt prisbasbelopp, ska öka den beräknade näringsinkomsten.

3.1.5 Inkomst av kapital

Beräkning av överskottet i inkomstslaget kapital görs utifrån den faktiska inkomsten per den 31 december året innan hjälpåret och grundas på de kontrolluppgifter den enskilde får i januari och som ska bifogas inkomstanmälan vid den årliga omräkningen. Om inte kontrolluppgift bifogas används föregående års uppgifter som erhålls från Skatteverket. Endast uppkomna nettoöverskott i inkomstslaget kapital ingår. Inkomster som utgör kapitalinkomster enligt inkomstskattelagen¹⁴ ingår, efter gjorda avdrag, i inkomsten. Uppskovsavdrag, negativ räntefördelning och realisationsförlust som minskat realisationsvinst kan endast dras av mot kapitalinkomsterna, och högst i nivå med kapitalinkomsterna.

Undantag: Kapitalvinster/-förluster ingår inte i kommunens inkomstbegrepp. Det betyder att vinster och förluster vid försäljning av villa, bostadsrätt och aktier inte ska tas med vid beräkning av avgift.

Förmögenhet påverkar inte inkomstberäkningen.

3.1.6 Bostadsstöd

Bostadsbidrag, bostadstillägg och särskilt bostadstillägg ingår i inkomstbegreppet¹⁵:

- BTP - Statligt bostadstillägg till pensionärer
- SBTP - Särskilt bostadstillägg till pensionärer (med låg inkomst)
- Bostadsbidrag till barnfamiljer

3.1.7 Skatteberäkning

En skatteberäkning görs med statlig och kommunal inkomstskatt, skatt på kapitalinkomster enligt gällande regler för slutlig skatteberäkning.

Kyrkoavgift är en frivillig avgift utöver den s.k. begravningsavgiften och avräknas därför inte från inkomsterna.

Uppsala kommun beräknar skatt utifrån den skattesats som gäller den stadsdel där den enskilde bor, vilket gör att inkomst kan skilja sig något från utbetalning från Pensionsmyndighet och Försäkringskassa som utgår från en generell skattetabell för Uppsala kommun med justering vid årlig deklaration.

Fastighetsskatt för permanentbostad enligt senaste taxering räknas som bostadskostnad¹⁶. Fastighetsskatt för annan fastighet, tex. fritidsbostad avräknas inte från inkomstunderlaget.

---

13 14 kap. 21 §

14 Inkomstskattelagen kap. 41

15 Enligt 8 kap 4§ SoL

16 se Bostadskostnadsbegrepp, kap 4

Skatt på beviljat uppskov på kapitalvinst från försäljning av villa/bostadsrätt¹⁷ ingår under rubrik "statlig skatt på kapitalinkomst" i deklARATIONEN. Detta betyder att hänsyn redan tagits till denna skatt och ska inte tas upp på annat sätt vid beräkning av avgift.

3.2 Inkomstberäkning makar

Makars och registrerade partners inkomster läggs samman och fördelas med hälften på vardera personen. Var och en debiteras avgift efter det bistånd som beviljats.

Sammanboende som inte är gifta räknas som ensamstående från avgiftssynpunkt oavsett om man har delad ekonomi. Var och ens inkomst ligger således till grund för avgiftsberäkningen.

Specialregler¹⁸ gäller för makar, registrerade partners och sammanboende när en av dem flyttat till särskilt boende.

3.3 Barns inkomster

Barns inkomster påverkar inte avgifterna.

3.4 Uppgiftsinsamling

Avgiftsunderlaget grundas på aktuella inkomstuppgifter samt uppgifter om bostadskostnader. Detta sker initialt när den enskilde får en insats för första gången, samt en årlig omräkning men även vid andra förändringar t.ex. ändrat civilstånd. För att underlätta uppgiftsinsamlingen inhämtas uppgifter via datamedia från de myndigheter där så är möjligt och lämpligt. Uppgifter som inte kan, eller får, hämtas därifrån inhämtas direkt från den enskilde genom särskild inkomstsblankett.

Om den enskilde avstår från att lämna uppgifter om inkomst och kostnader görs ingen prövning av förbehållsbelopp, utan avgiften blir enligt maxavgiften.

Uppgifter till avgiftssystemet hämtas enligt nedan.

3.4.1 Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten

Ålderspension;

- Premiepension
- Tilläggspension
- Inkomstpension
- Garantipension

Arbetskadeföränta

Sjuk-och aktivitetsersättning

Boendekostnad (enbart för de som har BTP)

Bostadsbidrag

- Bostadstillägg
- Äldreförsörjningsstöd
- BTP
- SBTP

---

¹⁷ 30 % på 1,67 % av uppskovsbeloppet enligt Skatteverket

¹⁸ Makar bör anmäla till pensionsmyndighet om ändrat civilstånd

Efterlevandepension

- Änkepension
- Omställningspension

Handikappersättning

Yrkesskadelivränta

3.4.2 SCB (Statistiska centralbyrån)

Uppgifter om skatter och avgifter på församlingsnivå:

- Kommunalskatt
- Landstingskatt
- Begravningsavgift (olika för olika församlingar)

3.4.3 SKV (Skatteverket)

OBS! Endast taxerade uppgifter¹⁹

- Aktiv näringsverksamhet
- Allmänna avdrag
- Beskattningsbar förvärvsink
- Fastighetsavgift
- Fastighetsskatt
- Passiv näringsverksamhet
- Slutskatt
- Taxerad förvärvsinkomst
- Överskott kapital

3.4.4 Uppgifter genom den enskilde

- privata pensioner
- utländska inkomster, pensioner och ersättningar
- inkomst av näringsverksamhet jämte vissa avdrag
- stipendier och studiebidrag
- inkomst av kapital; räntor, utdelningar m m
- bostadskostnad och andra uppgifter om bostaden
- kostnad för god man, ska verifieras med beslut från överförmyndarnämnden
- kostnad för underhållsbidrag

Särskild uppgiftsblankett med information om kommunens avgiftssystem lämnas till den enskilde eller dennes företrädare (god man, närstående).

Om den enskilde har synpunkter på avgiftsbeslutet finns möjlighet att lämna in nya verifierade uppgifter för ny bedömning och beslut.

---

¹⁹ OBS. RSV:s uppgifter är i princip oanvändbara vad gäller avgiftsberäkningarna eftersom beräkningarna ska bygga på aktuella inkomstuppgifter. Dels är RSV:s uppgifter 1-2 år gamla i snitt, dels är inga delkomponenter offentliga uppgifter annat än vad gäller skatterna. För övriga uppgifter finns bara sammanräknade poster, inga detaljer. Uppgifterna kan i vissa sällsynta fall användas i kontrollsyfte för att jämföra inrapporterade uppgifter (eller frånvaro av sådana) med nivå på t ex taxerad förvärvsinkomst.

4. Bostadskostnader

4.1 Avräkning för bostadskostnad

Vid avgiftsberäkningen avräknas den enskildes bostadskostnad i permanent boende från nettoinkomsten. För makar, registrerade partners samt sammanboende skall boendekostnaden för var och en av dem utgöra hälften av den framräknade faktiska bostadskostnaden

4.2 Beräkning av bostadskostnad

Den faktiska bostadskostnaden²⁰ för olika bostadstyper beräknas enligt samma regler som tillämpas av Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten vid beräkning av bostadsbidrag respektive bostadstillägg för pensionärer, BTP.

4.3 Dubbla boendekostnader

Vid flyttning till vård- och omsorgsboende ska den enskilde ges ekonomisk möjlighet att avveckla sin tidigare bostad. Under den tid som den enskilde har dubbla bostadskostnader kan på den enskildes begäran, avräknas faktisk bostadskostnad för båda bostäderna mot nettoinkomst. Den enskilde måste kunna verifiera dubbla hyreskostnader med hyresavi. Dock högst tre månader.

4.4 Avräkningsregler vid dubbla boendekostnader

Vid beräkning av dubbla boendekostnader minskas först omsorgsavgiften ner till noll kronor. Vid ett negativt avgiftsutrymme minskas även avgiften för måltiderna, dock som mest ner till beräknade normala levnadskostnader för livsmedel för aktuellt år²¹. I de fall den enskildes avgiftsutrymme blir negativt sedan bostadskostnader och förbehållsbelopp avräknats från nettoinkomsterna sker ingen jämkning av hyresavgiften i den särskilda boendeformen.

4.5 Kvarboendeskydd

Om hemmavarande make/registrerade partners/sambo (make 1) för sitt uppehälle är beroende av andra maken (make 2), som flyttar till vård- och omsorgsboende, ska kommunen försäkra sig om att make 1 inte drabbas av "en oskäligt försämrad situation" när avgifterna bestäms²² enligt tudelningsprincipen.

---

²⁰ Eller verifierade uppgifter från den enskilde

²¹ Enligt Konsumentverkets beräkning

²² Enligt socialtjänstlagen 8 kap. 6 § SoL

4.6 Tudelningsprincipen

Följande beräkningsregler gäller:

Om maken med den högsta inkomsten flyttar till särskilt boende sker en jämkning av inkomsterna så att förbehållsbeloppet för den kvarboende maken eller sambon säkras.

Om maken med den lägsta inkomsten flyttar till särskilt boende sker ingen tudelning av inkomsterna.

Dessa beräkningsregler tillämpas utan att den enskilde påkallar det.

5. Förbehållsbelopp

5.1 Syfte med förbehållsbelopp

Syftet med förbehållsbelopp är att skydda äldre och personer med funktionsnedsättning från alltför höga avgifter och att dessa grupper ska få behålla en lägsta nivå av egna medel, som ska räcka till nödvändiga och normala levnadskostnader. Förbehållsbeloppet beräknas med ledning av ett sk. minimibelopp och den faktiska boendekostnaden.

5.2 Minimibeloppet

Socialtjänstlagen har fastställt minimibeloppets nivå på per månad dels för ensamstående, dels för gifta/sammanboende²³

Över 65 år

- Ensamstående: En tolfedel av 135,46 % av prisbasbeloppet
- Giftn/registrerade partners/sammanboende: En tolfedel av 114,46 % av prisbasbeloppet

Under 65 år

- Ensamstående En tolfedel av 149,03 % av prisbasbeloppet
- Giftn/registrerade partners/sambor: En tolfedel av 128,03 % av prisbasbeloppet
- För ungdomar under 18 år, som är vårdtagare i eget boende, med egen inkomst gäller samma minimibelopp som för vuxna under 65 år.

Minimibeloppet avser de medel den enskilde behöver för att klara utgifter för sina personliga behov utöver bostadskostnaden²⁴ för följande poster:

- Livsmedel
- Kläder, skor
- Fritid, böcker mm
- Förbrukningsvaror
- Möbler
- Husgeråd
- Hygien
- Dagstidning, telefon, TV-licens,
- Hemförsäkring
- Hushållsel
- Öppen hälso- och sjukvård
- Läkemedel
- Tandvård
- Resor

²³ Födelseår, ej födelsedatum, bestämmer vilket förbehållsbelopp som ska användas i enskilda fall.

²⁴ Följer de belopp som årligen redovisas i Konsumentverkets hushållsbudget.

5.3 Hushåll med barn eller ungdom 0-19 år

För hushåll med hemmavarande barn eller ungdomar utgår tillägg till minimibeloppet med de belopp som beräknats för olika åldrar enligt riksnormen för försörjningsstöd²⁵ Tillägg medges även för ungdomar mellan 19-21 år om barnet fortfarande går i gymnasiet²⁶.

Födelseår, ej födelsedatum, bestämmer vilket minimibelopp som används i det enskilda fallet.

5.4 Individuella tillägg till minimibeloppet

Kommunen kan i vissa situationer bestämma ett individuellt tillägg till minimibelopp. Detta genom en individuell prövning om den enskilde har "ett varaktigt behov av ett inte oväsentligt högre belopp" än det som omfattas av minimibeloppet. Med varaktigt behov avses minst sex sammanhängande månader och beloppet måste uppgå till minst 200 kr per månad.

Följande poster är exempel på levnadskostnader som kan föranleda beslut om individuellt tillägg till minimibeloppet:

- fördyrad kost, t.ex. på grund av att maten erhålls via hemtjänsten i ordinarie boende eller i dagverksamhet eller på grund av att omsorgstagaren är yngre och av det skälet har en högre kostnad för sin matkonsumtion,
- fördyrad kost pga specialkost²⁷ t.ex. glutenfri kost
- familje- och arbetssituationen, t ex underhållskostnad för minderåriga barn, arbetsresor samt andra kostnader som behövs för en familjs underhåll,
- kostnader till följd av funktionshinder, bl.a. för rehabilitering/habilitering inkl. resor,
- yngre funktionshindrade personers rätt till fritidsaktiviteter som är naturliga för yngre personer,
- yngre funktionshindrades personers behov av medel för bosättning, familjebildning etc.
- kostnader för god man. Underlag krävs in som vidimerar att brukaren har en kostnad.
- Kostnader för underhåll av minderåriga barn

Kostnader som täcks av annat bidrag eller ersättning t.ex. handikappersättning kan inte föranleda tillägg till minimibelopp i särskilt boende.

5.5 Generellt tillägg till minimibeloppet

För boende i kommunens vård- och omsorgsboenden enligt helinackorderingsprincipen²⁸ görs ett generellt tillägg till minimibeloppet. Det görs med

---

²⁵ Socialstyrelsen

²⁶ Enligt Föräldrabalken 7 kap 1 § är förälder underhållsskyldig upp tom 21 år om barnet fortfarande går i gymnasium

²⁷

http://www.konsumentverket.se/Global/Konsumentverket.se/Best%C3%A4lla%20och%20adda%20ner/rapporter/2012/2012_1_Merkostnader_for_tva_specialkoster.pdf

mellanskillnaden mellan vårdtagarens avgift för måltider och det belopp som ingår i livsmedelsposten i minimibeloppet. Detta utgör en fördyrad levnadskostnad.²⁹

5.6 Generell minskning av förbehållsbeloppet

Kostnaden för el och TV licens ingår i förbehållsbeloppet. För boende i kommunens vård-och omsorgsboenden, görs därför en generell minskning av minimibeloppet för hushållsel och TV-avgift. Detta görs med en tolfedel av 5,97 % av prisbasbeloppet för hushållsel och en tolfedel av 4,94 % av prisbasbeloppet för TV-avgift för en ensamstående.

Vid tillfällig vistelse i korttidsboende görs ingen generell minskning av förbehållsbeloppet för el- och TV-avgift. Vårdtagaren har kvar dessa kostnader i sin ordinära bostad.

5.7 Beslut om avgifter

När nytt prisbasbelopp är känt fastställer kommunen vid årets slut vilka avgifter som gäller för nästkommande år.

---

²⁸ Gäller ej korttidsboende som avser kortare tid, mindre än sex månader.

²⁹ Uppsala kommun följer Socialstyrelsens riktlinjer och utgår från Konsumentverkets hushållsbudget för äldre personer. Livsmedelskostnaden för män respektive kvinnor anges i två åldersgrupper, 61-74 år och 75 år och äldre. Dessa fyra belopp summeras och divideras därefter med fyra för att få ett genomsnittsbetopp.

7. Avgifter i ordinärt boende

7 Beloppsnivåer

Aktuella belopp för olika avgifter under innevarande år redovisas i bilaga 1.

7.1 Fastställande av avgift

Avgift för service- och omvårdnads insats(hemtjänst) i ordinärt boende beräknas utifrån registrerad utförd tid per minut hos vårdtagaren, dock högst upp till befintligt avgiftsutrymme samt inom ramen för maxtaxan.³⁰

7.2 Personlig assistans

För insatser enligt LSS tas inga avgifter ut. För kompletterande insatser t.ex. hemtjänst tas omvårdnadsavgift ut.

7.3 Trygghetstelefon

Avgift för trygghetstelefon debiteras med ett fast belopp per månad motsvarande en tolfedel av 5,39 % av gällande prisbasbelopp, avrundat nedåt till jämnt antal kronor.

7.4 Biståndsbedömd dagverksamhet

Biståndsbedömd dagverksamhet är avgiftsfri.

Däremot tas en kostnad per dag ut för måltider och kaffe enligt avgiftsbilagan.

7.5 Matdistribution

Matdistribution i ordinärt boende erbjuds till ett pris per styck motsvarande 31,3 % av gällande prisbasbelopp delat i 365 delar

---

30 enligt 8 kap. 5 § SoL.

8 Avgifter och kostnader i vård-och omsorgsboende

8.1 Omvårdnadsavgiften

Vård- och omsorgsboende drivs enligt helinackorderingsprincipen. Debitering av omvårdnadsavgift sker per månad. Som högst motsvarar avgiften det fastställda maxtaket för avgifter, d.v.s. högst en tolfedel av 0,48 gånger prisbasbeloppet (8 kap.5 § SoL).

Debitering av avgift görs från och med den dag som inflyttning sker på boendet vilket är detsamma som verkställighetsdatum.

Ingen omvårdnadsavgift tas ut vid frånvaro. Eventuellt avdrag beräknas utifrån gällande maxtaxa

8.1.1 Förbrukningsartiklar

Kostnad för förbrukningsartiklar ingår inte i kommunens avgifter däremot ingår de i minimibeloppet. Därför kan den enskilde teckna en överenskommelse med vårdgivaren om tillhandahållande av förbrukningsartiklar mot en avgift som motsvarar Konsumentverkets årliga beräkning av förbrukningsvaror för ensamhushåll motsvarande en tolfedel av 3,28 % av prisbasbeloppet per månad. Vårdgivaren kan därutöver erbjuda förhyrning av lakan mot avgift motsvarande en tolfedel av 2,68 % av prisbasbeloppet per månad.

8.1.2 Måltider

Vid vård- och omsorgsboende ingår heldagskost bestående av frukost, lunch, kvällsmål och mellanmål. Avgift tas ut per dygn för samtliga närvarodagar från och med verkställighetsdagen. Avgift för matservice per månad vid vård- och omsorgsboende uppgår till 80,89 % av prisbasbeloppet delat i tolv. Dygnsportionspriset uppgår till samma procentsats av prisbasbeloppet delat med 365

Boende som får näringslösning via sond debiteras måltidsavgift av kommunen. Denna vårdtagare har rätt att utan avgift få små smakportioner av måltiden. Specialkost ingår i måltidsavgiften.

8.1.3 Annat boende

För personer med beslut i annat boende kan andra regler gälla utifrån ett individbehov.

Vid viss del av måltider fördelas kostnaden enligt följande³¹

Frukost 10% av heltidskostnad

Lunch 30 % av heltidskostnad

Mellanmål 10% av heltidskostnad

Middag (huvudmål) 40 % av heltidskostnad

---

³¹ Enligt Socialstyrelsen

8.1.4 Tillägg till förbehållsbeloppet

Ett generellt tillägg till förbehållsbeloppet görs för matserviceavgiften enligt punkt 5.6.1.

8.1.5 Debitering vid frånvaro

Vid sjukhusvistelse tas ingen avgift ut för måltider från och med den dag den boende åker till sjukhuset t.o.m. den dag den boende kommer tillbaka från sjukhuset.

Vid annan frånvaro tas ingen avgift ut för måltider vid avfärd före lunch och hel avgift vid avfärd efter lunch. Detsamma gäller vid återkomst, d.v.s. hel avgift tas ut vid återkomst före lunch och ingen avgift vid återkomst efter lunch. Motsvarande regler gäller även vid in- och utflyttning.

8.1.6 Parboendegaranti

Äldre har enligt Socialtjänstlagen rätt att bo tillsammans i ett vård- och omsorgsboende även om bara en av makarna har behov av sådant boende.

Den medflyttande kan välja att sköta sin eller bådass kosthållning eller välja att äta vid vårdboendet, då gäller enbart heldagskost.

Den medflyttande kan ha beslut om hemtjänst och debitering för hemtjänst i särskilt boende sker utifrån beslutad tid för insats.

Beslut för tvätt och städ görs enligt schablon.

Justering p.g.a. negativt avgiftsutrymme gäller även för medflyttande.

8.1.7 Ändrad pensionsstatus

När en av två makar flytta permanent till ett vård- och omsorgsboende rekommenderas att, hos Pensionsmyndigheten, ansöka om ändrad pensionsstatus för makar, som lever med skild hushållsgemenskap. Detta kan medföra gynnsammare inkomster, bostadskostnader samt förbehållsbelopp.

8.2 Korttidsvård

Korttidsvård avser växelvård, avlastning eller vistelse på korttidsplats enligt äldrenämndens riktlinjer för vägledning och information om insatser enligt SoL och LSS.

8.2.1 Omvårdnadsavgift korttidsvård

Omvårdnadsavgift debiteras per vistelsedag med belopp motsvarande högst en trettiondedel av det fastställda maxtaket per månad för avgifter enligt punkt 1.2.1. Beloppet avrundas nedåt till helt antal kronor. För den som redan betalar omvårdnadsavgift för hemtjänstinsatser i sitt ordinära boende blir den totala avgiften per månad högst lika med det fastställda maxtaket (1.2.1).

8.2.2 Måltider korttidsvård

Vid korttidsvård ingår heldagskost bestående av frukost, lunch, kvällsmål och mellanmål. Avgift debiteras per dygn och tas ut för samtliga närvarodagar med samma belopp som gäller för permanent vistelse i omvårdnadsboende (1/30-del av månadskostnaden per dygn).

Samma debiteringsregler för matservice vid in- och utflyttning gäller som vid permanentboende i särskild boendeform, se punkt 8.2.3.

8.2.3 Tillägg till förbehållsbeloppet

Individuellt tillägg till förbehållsbeloppet medges ej på korttidsplats då detta det vara stadigvarande och mer än sex månader³² Däremot tillämpas det vid vistelse på växelvårdsplats och beräknas per vistelsedag.

---

³² Enligt 5.6 i detta dokument

9. Allmänna bestämmelser

9.1 Nedsättning av avgift och avgiftsbefrielse

Den enskilde har rätt att få en individuell prövning och eventuell nedsättning av avgiften, alternativt avgiftsbefrielse, då särskilda skäl föreligger. Till dessa skäl hör exempelvis dubbla bostadskostnader och hänsyn till kvarboende makes ekonomi.

9.2 Debiteringsrutiner

Debitering av avgifter sker månadsvis i efterskott. Betalning ska ske den sista dagen i månaden två månader efter den månad som avgiften avser. Obetald faktura går till inkasso 28 dagar efter förfallodag och ev. avbetalningsplan handläggs av inkassoavdelningen på economicenter.

9.3 Försäkringsfall

I de fall biståndsinsatserna ska bekostas av annan än den som får biståndet, av skadeståndsrättsliga, försäkrings- eller andra skäl, debiterar kommunen den faktiska kostnaden för insatserna. Omfattning, ersättning och typ av insatser avgörs från fall till fall varvid kommunen förhandlar med berörd ersättningsskyldig part.

9.4 Anmälningsskyldighet

Den enskilde är skyldig att lämna inkomstblankett med aktuella uppgifter om inkomst- och bostadsförhållanden samt aktuell hyra vid den årliga omräkningen vid årsskiftet samt vid förändringar under året

Den enskilde kan välja att inte lämna in dessa uppgifter och får då erlægga maxtaxa pga. att en individuell beräkning inte kan göras utan erforderliga underlag. Detta framkommer på inkomstblanketten³³. Om den enskilde senare bestämmer att lämna in inkomstblankett görs en ny beräkning och den nya avgiften gäller då from nästkommande fakturering.

9.5. Retroaktiv debitering

Om uppgifter framkommer som visar att för låg avgift debiterats under en period, kan retroaktiv debitering ske, dock inte längre tillbaka än för de sex senaste debiteringsmånaderna.

9.5.1 Återbetalning av avgift

Om uppgifter framkommer, som inte beror på den enskilde, som visar att för hög avgift debiterats, görs en återbetalning.

Om en enskild inkommer med uppgifter som visar att för hög avgift debiterats under en period, kan kommunen besluta om retroaktiv återbetalning dock inte längre tillbaka än för de sex senaste debiteringsmånaderna.

---

³³ Inkomstblankett bilaga 2

9.6 Avgiftsbeslut

Den enskilde delges alltid ett skriftligt avgiftsbeslut där avgiftsunderlag och beloppen för de slutliga avgifterna framgår.

Avgiftsbeslutet ska innehålla uppgift om vilka lagrum som ligger till grund för beslutet och besvärstid.

Beslutet gäller högst ett år d.v.s. till nästa generella omräkning av avgifterna. Om det är känt att uppgifter i avgiftsunderlaget som kan påverka avgifterna, kommer att ändras, bör kortare giltighetstid sättas.

Beräkning av avgifterna görs årligen utifrån det nya prisbasbeloppet, skattebestämmelser, inkomstuppgifter, bostadskostnader m.m.

Ändring av avgift på grund av ändrat prisbasbelopp får göras utan föregående underrättelse till den enskilde.

9.6.1 Ändring av avgiftsbeslut

Om andra förhållanden uppkommer som kan påverka avgiftens storlek måste alltid kommunen meddelas. T.ex. vid:

- ändrat civilstånd
- flytt till vård- omsorgsboende
- behov av individuellt förbehållsbelopp
- beviljande, ändring eller upphörande av bostadstillägg/-bidrag
-

Ändring av avgift gäller från och med månaden efter det att anledningen till ändringen inträffade om den avser del av månad.. Ändring av avgiften ska dock gälla från och med samma månad som anledning till ändringen uppkom, om ändringen avser hela månaden.

Den enskilde ska alltid få information om ändring av avgift via ett nytt avgiftsbeslut där det framgår vad ändringen beror på. Den enskilde ska även själv medverka vid omräkning av avgiftsunderlaget och lämna nytt underlag, inkomstblankett, för sådan omräkning.

9.6.2 Delegering av beslut om avgifter

Beslut om avgifter, individuella tillägg till minimibelopp, nedsättning av avgift samt avgiftsbefrielse fattas enligt respektive nämnds delegationsordning.

9.8 Överklagande

Beslut om avgiftsregler fattas av kommunfullmäktige. Sådana beslut överklagas hos förvaltningsrätten genom laglighetsprövning enligt kap 10 kommunallagen. Då prövas endast lagligheten i beslutet.

9.8.1 Enskilt avgiftsbeslut

Beslut om avgifter och/eller förbehållsbelopp enligt 8 kap, 4-9 § SoL kan överklagas genom förvaltningsbesvär enligt 16 kap. 3 § SoL hos allmän förvaltningsdomstol (förvaltningsrätt i första instans). Det kan gälla avgiftens storlek, avgiftsändring, beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp.

Om överklagandet bifalls kan domstolen ersätta det överklagade beslutet med ett nytt beslut.

9.8.2 Besvärsid

Överklagande av beslut om avgifter eller förbehållsbelopp ska inkomma till den myndighet som fattat det överklagade beslutet inom tre veckor från det att den överklagande fått del av beslutet. Kommunens handläggare ska vid behov vara behjälpliga med överklagande om den enskilde begär detta.

9.9 Privata underhållsavtal

Privata avtal om underhåll mellan vårdtagaren och annan person, t.ex. make/registrerade partners eller sammanboende, föranleder inte förändring av avgiftsberäkningen eller jämkning av avgifterna för vårdtagaren. S.k. civilrättsliga avtal har ingen rättsverkan på kommunens lagbundna avgiftsregler.

9.10 Vård- och hemvårdsinsatser i annan kommun

Kommunen har betalningsansvar för alla medborgare folkbokförda i kommunen. Om den enskilde vistas i särskild boendeform eller får hemtjänstinsats i annan kommun tillämpas avgift enligt folkbokföringskommunens avgiftssystem. Hemkommunen fakturerar den enskilde dennes avgift som beräknas retroaktivt så snart faktura inkommit till hemkommun från vistelselkommunen.

AVGIFTER 2015

bilaga 1

		2015		
			Pbb	44 500
		belopp		
Maxtaxa		11 730	48% av Pbb	
Avgift eget boende				
Hemtjänst		243	/tim	6,70 %
Hemtjänst/min		4,133	/min	
Matdistribution		50	st	41,01 %
Trygghetstelefon		200	mån	5,39 %
Avgift särskilt boende				
Maxtaxa; Vårdboende		11 730	mån	48,00 %
Maxtaxa; boende psyk.		11 435	mån	38,70 %
Måltider maxbelopp		3000	mån	80,89 %
Lägsta avgift för måltider tillägg förbehåll				
Minimibelopp				
ensamboende		5 023	mån	135,56 %
sammanlevande makar/sambo		4 244	mån	114,46 %
yngre funktionshindrade (<65år) ensambo		5 525	mån	149,03 %
yngre funktionshindrade (<65år) gift/sambo		4 668	mån	120,03 %
Korttid				
Dagverksamhet				
måltider inklusive kaffe		50		
Vistelse korttidsvård;				
omvårdnadsavgift/dag		59	(mån/30)	
psykiatri/dag		48	(mån/30)	
Måltider korttidsvård/dag		100	(mån/30)	
Sänkning av förbehållsbelopp				
El		220,50		5,96 %
Tv-licens		183,00		4,93 %
ensamboende tot		404		
El		144		3,88 %
Tv-licens		92		2,48 %
Sammanbo. tot		236		

